Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Adviescollege Openbaarheid & Informatiehuishouding
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2925 AN Den Haag

Directoraat-Generaal Digitalisering en Overheidsorganisatie
Programma Open Overheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Ons kenmerk
2026-0000297816

Datum 03 JUL 2026
Betreft Adviesaanvraag werkbaar maken waardering en selectie t.b.v. generieke voorzieningen

Geachte mevrouw Van Gent,

Bij de Rijksoverheid neemt de behoefte aan generieke voorzieningen waarmee overheidsinformatie kan worden gecreëerd en beheerd zichtbaar toe. Binnen het Programma Open Overheid is de afgelopen jaren geconstateerd dat de uitvoerbaarheid van regels voor informatiebeheer kan worden verbeterd wanneer informatiesystemen 'by design' worden ingericht om naleving van deze regels te ondersteunen. Dit heeft er onder andere toe geleid dat de Secretarissen-Generaal (SG's) gezamenlijk in 2025 een aantal generieke voorzieningen hebben geprioriteerd voor ontwikkeling, waaronder een generiek documentmanagementsysteem (DMS) voor de Rijksoverheid. Deze aanpak is overgenomen door de Taskforce Slagvaardige Overheid.

Context
Binnen de overheid staat of valt de naleving van informatiewetten, zoals de Wet open overheid, met goed informatiebeheer. De nieuwe Archiefwet bevat kaders om het informatiebeheer van organisaties zorgvuldig in te richten. Zo zijn overheidsorganisaties verplicht documenten duurzaam toegankelijk te maken en te houden. Daarnaast vereist de Archiefwet dat overheidsorganisaties beschikken over een of meer selectiebesluiten en dat blijvend te bewaren informatie tien jaar na creatie wordt overgebracht naar het Nationaal Archief.

Ondanks alle inspanningen is de Rijksoverheid nog onvoldoende in staat om alle informatie duurzaam toegankelijk te beheren, waardoor de naleving van Woo en Archiefwet onder druk staat. In uw rapport *'Alles is niets'* heeft u eveneens aandacht gevraagd voor het beter beheren van overheidsinformatie en het tijdig vernietigen van informatie die niet langer bewaard mag worden.

Als onderdeel van het informatiebeheer leggen organisaties in bindende selectiebesluiten vast welke informatie permanent wordt bewaard en welke informatie na een bepaalde termijn wordt vernietigd. Deze selectiebesluiten worden per organisatie via een formeel besluit vastgesteld. In de praktijk blijkt echter dat de proces gebaseerde selectiebesluiten die departementen hebben opgesteld, onvoldoende worden nageleefd. Daardoor wordt informatie niet of niet tijdig vernietigd, terwijl de Archiefwet dit wel voorschrijft. Tegelijkertijd neemt de hoeveelheid informatie exponentieel toe, waardoor goed informatiebeheer een

steeds grotere uitdaging wordt. Dit heeft eveneens gevolgen voor de uitvoerbaarheid van de Woo en de Archiefwet 2027.

In 2025 heeft het Nationaal Archief, in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, onderzoek gedaan naar de knelpunten bij de uitvoering van selectiebesluiten. Daarbij is tevens onderzocht waar vereenvoudiging mogelijk is. Het rapport met de analyse van de geconstateerde knelpunten is inmiddels beschikbaar.

Ter ondersteuning van departementen bij het informatiebeheer zijn diverse handreikingen en modellen ontwikkeld. De landelijke *Handreiking Waardering en Selectie* van het Nationaal Archief ondersteunt organisaties bij de afweging welke informatie blijvend wordt bewaard en welke informatie op termijn kan worden vernietigd. Daarnaast zijn twee model-selectiebesluiten ontwikkeld voor e-mail in mailboxen en chatberichten in berichtenapps, die departementen kunnen gebruiken bij het opstellen van hun eigen selectiebesluiten. Met deze instrumenten kunnen overheidsorganisaties zelf stappen zetten, al blijft (programmatische) ondersteuning daarbij wenselijk.

Adviesaanvraag
Hierbij verzoek ik het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding advies uit te brengen over de randvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van generieke voorzieningen, zodat deze 'by design' voldoen aan de Woo, de (nieuwe) Archiefwet en de AVG. Deze adviesaanvraag is erop gericht de randvoorwaarden voor een succesvolle ontwikkeling van deze voorzieningen scherp in beeld te brengen, mede tegen de achtergrond dat huidige proces gebaseerde selectiebesluiten in de praktijk onvoldoende worden nageleefd, en advies te verkrijgen over mogelijkheden om deze randvoorwaarden te versterken.

Ik denk hierbij aan onderstaande randvoorwaarden. Het staat u vrij om hier eventueel punten aan toe te voegen als u die relevant vindt voor mijn vraag.

Algemene generieke randvoorwaarden:

a) Welke generieke design-eisen moeten vooraf worden vastgesteld om het ontwerp van generieke voorzieningen toe te snijden op de naleving van de Woo en de Archiefwet?
b) Heeft het afbakenen van generieke taken van de Rijksoverheid en het opstellen van een bijbehorend bindend generiek selectiebesluit voor de ontwikkeling van generieke design-eisen voor deze voorzieningen meerwaarde? Zo ja, welke meerwaarde?
c) Kunnen de bestaande model-selectiebesluiten voor e-mail en chat, evenals het Generiek Waarderingsmodel Rijksoverheid (GWR), voldoende basis bieden voor het invullen van de design-eisen? Zo nee, waarom niet en welke aanpassingen acht u wenselijk?
d) Welke andere generieke kaders, zoals onder c, zijn noodzakelijk voor het ontwerp van generieke voorzieningen? Zijn hiervoor reeds generieke kaders of modellen binnen de Rijksoverheid beschikbaar? Zo ja, welke verbeteringen zijn daarin nog wenselijk?

Mijn verantwoordelijkheid richt zich op de bedrijfsvoering van de Rijksoverheid en mijn vraag beperkt zich tot het beheer van informatie binnen de Rijksoverheid. Het is denkbaar dat ervaringen van medeoverheden relevant kunnen zijn voor de ontwikkeling van generieke voorzieningen binnen de Rijksoverheid, of andersom. Ik vertrouw erop dat u dergelijke relevante inzichten betrekt in uw advies. Bovenstaande adviesaanvraag is tot stand gekomen in afstemming met het ministerie van OCW.

Planning
Wij ontvangen uw uit te brengen advies graag eind 2026.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Eric van der Burg